Lab 3 - drzewa decyzyjne i lasy losowe Przykładowe drzewo decyzyjne

Drzewa decyzyjne są klasyfikatorami dodatkowo ilustrującymi proces decyzyjny w sposób graficzny. Poniższe drzewo decyzyjne ilustruje proces podejmowania decyzji odnośnie gry w tenisa w zależności od warunków pogodowych. Pogoda Słoneczna Deszczowa Pochmurna Wilgotność Tak Wiatr Niska Wysoka Silny

Słaby Tak Tak Nie Nie

1. Jaką decyzję podejmiemy przy słonecznej pogodzie i wysokiej wilgotności powietrza? 2. Jaką decyzję podejmiemy przy pogodzie pochmurnej i niskiej wilgotności powietrza? Uczenie drzewa decyzyjnego Uczenie (formowanie) drzewa decyzyjnego odbywa się na podstawie danych w formie systemu decyzyjnego. Metodę uczenia drzewa decyzyjnego można uogólnić następującymi krokami:

 $Entropy(S) = \sum_{i=1}^n -p_i log_2(p_i)$

n

 p_i

 $I_G(A)=1-\sum_{i=1}^n p(A_i)^2$

 $p(f_i)$

rano

rano

rano

rano

rano

rano

rano

rano

 $=-rac{6}{10}log_2rac{6}{10}-rac{2}{10}log_2rac{2}{10}-rac{1}{10}log_2rac{1}{10}-rac{1}{10}log_2rac{1}{10}=0$

 $= -\frac{6}{10} * -0.737 - \frac{2}{10} * -2.322 - \frac{1}{10} * -3.322 - \frac{1}{10} * -3.322 =$

= 0.4422 + 0.4644 + 0.3322 + 0.3322 = 1.571

 $Gain(S, Pogoda) = 1.571 - rac{|S_{slonecznie}|}{10} Entropy(S_{slonecznie}) - rac{|S_{wietrznie}|}{10} Entropy(S_{wietrznie}) - rac{|S_{deszczowo}|}{10} Entropy(S_{deszczowo}) = 0$

= 1.571 - 0.3 * 0.918 - 0.4 * 0.81125 - 0.3 * 0.918 = 0.70

Gain(S, sezonletni) = 0.61

Gain(S, poradnia) = 0.2816

Deszczowa

 $S_{slonecznie}$

 $S_{slonecznie}$

 $S_{wietrznie}$

 $S_{slonecznie}$

 $Entropy(S_{slonecznie}) = 0.918$

 $Gain(S_{slonecznie}, sezonletni) = 0.918 - rac{|S_{tak}|}{|S|} Entropy(S_{tak}) - rac{|S_{nie}|}{|S|} Entropy(S_{nie}) = 0.918 - rac{|S_{nie}|}{|S|} Entropy(S_{nie})$

 $0.918 - \frac{1}{3} * 0 - \frac{2}{3} * 0 = 0.918$

 $Gain(S_{slonecznie}, poradnia) = 0$

 $S_{slonecznie}$

 $S_{slonecznie}$

pogoda

10 słonecznie nie

Słoneczna

Nie

Dolina

Pogoda

Wietrznie

Sezon letni

Nie -

Pora dnia

- Rano **–**Popołudnie

no

no

yes

yes

yes

no

yes

no

yes

yes

yes

yes

no

Szczyt

Tak -

Morskie oko

Outlook Temp Humidity Windy Play

High

High

High

High

Normal

Normal

Normal

Normal

Normal

Normal

Normal

High

High

 $Precision = rac{TP}{TP + FP}$

 $Sensitivity = \frac{TP}{TP + FN}$

 $Accuracy = rac{TP + TN}{Total}$

High

Hot

Hot

Hot

Mild

Cool

Cool

Cool

Mild

Cool

Mild

Mild

Mild

Hot

Mild

Szczyt

Rainy

Rainy

Sunny

Sunny

Sunny

Rainy

Rainy

Sunny

Rainy

Overcast

Overcast

Sunny

Miary precyzji i czułości pozwalają na określenie jak klasyfikator radzi sobie z trafnością przydzielanych decyzji, co można wyrazić następującymi wzorami:

0

0

0

2

2

petal length (cm) $\leq$ 2.45 entropy = 1.585samples = 150value = [50, 50, 50]class = setosa

entropy = 0.0

samples = 50

value = [50, 0, 0]

class = setosa

petal width (cm) <= 1.55

entropy = 0.918

samples = 6

value = [0, 2, 4]

class = virginica

entropy = 0.0

samples = 2

value = [0, 2, 0]

class = versicolor

Las losowy to klasyfikator składający się z drzew decyzyjnych uczony metodą agregacji, która polega na uczeniu składowych klasyfikatorów za pomocą obiektów pochodzących z systemu decyzyjnego

Zbadać istotność atrybutów z systemu decyzyjnego użytego w poprzednim zadaniu i wybrać empirycznie tylko najbardziej istotne. Dokonać klasyfikacji metodą lasu losowego, a następnie porównać

entropy = 0.0

samples = 3

value = [0, 0, 3]

class = virginica

dobieranych metodą losowania ze zwracaniem. Zatem każde z drzew decyzyjnych wchodzące w skład lasu losowego jest uczone na podstawie innych obiektów.

petal length (cm) $\leq$ 5.45

entropy = 0.918

samples = 3

value = [0, 2, 1]

class = versicolor

entropy = 0.0

samples = 1

value = [0, 0, 1]

class = virginica

petal length (cm) <= 4.95

entropy = 0.445

samples = 54

value = [0, 49, 5]

class = versicolor

petal width (cm) $\leq$ 1.65

entropy = 0.146

samples = 48

value = [0, 47, 1]

class = versicolor

entropy = 0.0

samples = 1

value = [0, 0, 1]

class = virginica

Finalna decyzja jest dominantą decyzji podjętych przez składowe klasyfikatory modelu.

Przykład wykorzystania modelu lasu losowego pochodzącego z pakietu Scikit learn

petal width (cm) ≤ 1.75

entropy = 1.0

samples = 100

value = [0, 50, 50]

class = versicolor

petal length (cm) $\leq$ 4.85

entropy = 0.151

samples = 46

value = [0, 1, 45]class = virginica

entropy = 0.0

samples = 2

value = [0, 0, 2]

class = virginica

entropy = 0.0

samples = 43

value = [0, 0, 43]

class = virginica

sepal length (cm) $\leq$ 5.95

entropy = 0.918

samples = 3

value = [0, 1, 2]

class = virginica

entropy = 0.0

samples = 1

value = [0, 1, 0]

class = versicolor

0.2

0.2

0.2

0.2

0.2

2.3

1.9

2.0

2.3

1.8

1.4

1.4

1.3

1.5

1.4

5.2

5.0

5.2

5.4

5.1

Overcast

Overcast

Sezon letni

Słonecznie

słonecznie tak

słonecznie nie

sezon letni pora dnia cel wycieczki

szczyt

dolina

dolina

Pogoda

Pochmurna

Deszczowa

Deszczowo

Sezon letni

Nie -

Krupówki

Tak ·

Szczyt

rano

rano

rano

pora dnia cel wycieczki

popołudnie szczyt

popołudnie szczyt

szczyt

dolina

szczyt

Krupówki

Morskie Oko

szczyt

szczyt

dolina

sezon letni

pogoda

wietrznie

wietrznie

wietrznie

wietrznie

10 słonecznie nie

Pogoda

Wietrzna

Po utworzeniu korzenia drzewa należy przyjrzeć się klasom decyzyjnym przypisanym wartościom atrybutu

słonecznie tak

słonecznie nie

deszczowo tak

deszczowo nie

deszczowo tak

tak

nie

tak

• znalezienie atrybutu w systemie treningowym atrybutu niosącego najwięcej informacji, a następnie podzielenie systemu na kategorie według tego atrybutu.

• powtarzanie procesu do osiągnięcia pewnego założonego progu Do podziału systemu decyzyjnego na podkategorie można wykorzystać następujące metryki: Zysk informacyjny • Niejednorodność Giniego

Zysk informacyjny Zysk informacyjny jest miarą zgodności badanego atrybutu z celem. Miarę zysku informacyjnego można wyrazić wzorem:

 $Gain(S,A) = Entropy(S) - \sum_{v \in Values(A)} rac{|S_v|}{|S|} Entropy(S_v)$ gdzie:

, gdzie:

• S oznacza zbiór obiektów w systemie decyzyjnym

• A oznacza badany atrybut

oznacza liczbę klas decyzyjnych

oznacza liczbę obiektów w i-tej klasie decyzyjnej

Niejednorodność Giniego Niejednorodność Giniego jest miarą probabilistyczną definiującą prawdopodobieństwo przydzielenia błędnej decyzji za pomocą badanego atrybutu, co można wyrazić następującym wzorem:

gdzie: f oznacza badany atrybut

• n oznacza liczbę wartości w badanym atrybucie

Podczas wyznaczania podziału systemu decyzyjnego należy wybrać atrybut, dla którego wartośc zysku informacyjnego jest największa lub wartość niejednorodności Giniego jest najmniejsza.

oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia wartości badanego atrybutu w i-tej klasie decyzyjnej Przykład uczenia drzewa decyzyjnego Rozważmy następujący system decyzyjny obrazujący cele wycieczek w Tatrach pewnego turysty A:

Na podstawie tej bazy wiedzy można zbudować drzewo decyzyjne obrazujace schemat podejmowania decyzji przez turystę A. Pierwszym krokiem budowy drzewa decyzyjnego będzie wyznaczenie atrybutu zachowującego największy zysk informacyjny: $Entropy(S) = -p(szczyt)log_2p(szczyt) - p(dolina)log_2p(dolina) - p(MorskieOko)log_2p(MorskieOko) - p(Krup\acute{o}wki)log_2p(Krup\acute{o}wki) = -p(szczyt)log_2p(krup\acute{o}wki)log_2p(krup\acute{o}wki) - p(krup\acute{o}wki)log_2p(krup\acute{o}wki)log_2p(krup\acute{o}wki) - p(krup\acute{o}wki)log_2p(krup\acuteowki)log_2p$

Zatem korzeniem drzewa zostanie atrybut pogoda i od tego węzła należy wyprowadzić tyle krawędzi ile jest wartości w atrybucie: Słoneczna

nie zakończy się liściem drzewa decyzyjnego. W tym celu należy wybrać kolejny atrybut, który rozdzieli obiekty należące do tego podzbioru. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku podzbioru W tym celu należy wyznaczyć zysk informacyjny dla obiektów znajdujących się w podzbiorach gałęzi oraz atrybutów z wyjątkiem użytego przy budowie korzenia drzewa decyzyjnego. Przy wyznaczaniu zysków informacyjnych należy brać pod uwagę tylko te atrybuty, które nie zostały wykorzystane w podziale wyższych poziomów drzewa decyzyjnego. Rozważmy podzbiór obiektów dla odgałęzienia

. Są to klasy {szczyt, dolina}, zatem krawędź

Drzewo decyzyjne po podziale podzbioru będzie wyglądało następująco:

Powtarzając powyższy schemat można zbudować pełne drzewo decyzyjne, które dla przedstawionego systemu decyzyjnego prezentuje się następująco:

Zadanie

gdzie:

Zadania 1. Korzystając ze źródła http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets.php wybrać dowolny system decyzyjny z binarnym atrybutem decyzyjnym, a następnie dokonać klasyfikacji przy użyciu drzewa decyzyjnego z pakietu Scikit learn. Sprawdzić następujące parametry klasyfikacji za pomocą 5-krotnej walidacji krzyżowej: dokładność precyzja czułość 2. Korzystając ze źródła http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets.php wybrać zbiór danych z przeznaczeniem regresyjnym. Sprawdzić przy użyciu 10-krotnej walidacji krzyżowej MAE modelu na wybranym zbiorze.

iris = datasets.load_iris(as_frame=True) # zbior danych iris X = iris.data y = iris.target iris.frame Out[9]: 0 2 3 4 145 146

150 rows × 5 columns Uczenie (formowanie drzewa decyzyjnego) In [15]: clf = DecisionTreeClassifier(criterion='entropy') clf.fit(X, y) DecisionTreeClassifier(criterion='entropy') Wizualizacja drzewa decyzyjnego In [16]:

entropy = 0.0samples = 47value = [0, 47, 0]class = versicolor

> from sklearn import datasets from sklearn.model_selection import train_test_split from sklearn.ensemble import RandomForestClassifier iris = datasets.load_iris() X = iris.data y = iris.target X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=.3) Uczenie modelu lasu losowego Stworzymy model lasu losowego składający się z 32 drzew decyzyjnych (hiperparametr n_estimators)

In [20]:

Dane treningowe i testowe

Zadanie Korzystając ze źródła http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets.php wybrać dowolny system decyzyjny, a następnie dokonać klasyfikacji przy użyciu modelu lasu losowego z pakietu Scikit learn. Porównać wynik z modelem drzewa decyzyjnego. Lasy losowe w ocenie istotności atrybutów systemu decyzyjnego W wielu przypadkach nieistotne atrybuty (niosące niewielką ilość informacji) mogą wpływać negatywnie na jakość prognoz. Model lasu losowego umożliwia sprawdzenie istotności każdego z atrybutów poprzez sprawdzenie w jakim stopniu węzły każdego drzewa decyzyjnego wykorzystujące tę cechę zmniejszają zanieczyszczenie poprzez obliczenie średniej ważonej gdzie waga każdego węzła odpowiada liczebności powiązanych z nim obiektów z systemu decyzyjnego. Pakiet Scikit learn umożliwia wygodny interfejs do oceny istotności atrybutów, który można wykorzystać następująco: In [23]: for i, f_importance in enumerate(clf.feature_importances_): print(f'Atrybut: {iris.feature_names[i]}, istotność: {f_importance}') Atrybut: sepal length (cm), waga: 0.011587603285713902 Atrybut: sepal width (cm), waga: 0.0 Atrybut: petal length (cm), waga: 0.6570335847127355

Zadanie

Atrybut: petal width (cm), waga: 0.33137881200155045

Dzięki takiemu zabiegowi można wybrać atrybuty z systemu decyzyjnego o największej istotności.

wyniki z modelem drzewa decyzyjnego, naiwnego klasyfikatora bayesowskiego i modelu knn (z pakietu Scikit learn).

Zatem do podziału podzbioru użyjemy atrybutu "sezon letni", który zachowuje większy zysk informacyjny. Atrybut "pora dnia" dla tego podzbioru nie wnosi żadnej wartości.

Tak Szczyt

Szczyt Zbudować drzewo decyzyjne na podstawie następującego systemu decyzyjnego:

Sezon letni

Do narysowania drzewa można wykorzystać narzędzie https://app.diagrams.net

Nie -

Dolina

Tak

• TP oznacza liczbę obiektów poprawnie sklasyfikowanych jako pozytywne • TN oznacza liczbę obiektów poprawnie sklasyfikowanych jako negatywne • FP oznacza liczbę obiektów fałszywie sklasyfikowanych jako pozytywne • FN oznacza liczbę obiektów fałszywie sklasyfikowanych jako negatywne Za pomocą precyzji można określić trafność klasyfikacji, czyli odsetek wszystkich pozytywnych obiektów, które zostały poprawnie sklasyfikowane. Czułość służy do określania trafności wyszukiwania wszystkich pozytywnych obiektów, czyli odsetka obiektów sklasyfikowanych jako pozytywne spośród wszystkich pozytywnych obiektów. Drzewo decyzyjne w pakiecie Scikit learn Pakiet Scikit learn udostępnia implementacje drzewa decyzyjnego zarówno jako predyktora w procesie klasyfikacji, jak i regresji. Klasyfikacja przy użyciu drzewa decyzyjnego In [1]: import pandas as pd

Wczytanie systemu decyzyjnego

glucose bloodpressure diabetes

df.head()

40

40

45

45

40

0

2

4

Out[3]:

from sklearn.model_selection import cross_val_score

0

from sklearn.tree import DecisionTreeClassifier

df = pd.read_csv('data/data-samples.csv')

85

63

80

73

from sklearn.tree import DecisionTreeRegressor

regressor = DecisionTreeRegressor()

5.1

4.9

4.7

4.6

5.0

6.7

6.3

6.5

6.2

5.9

3.5

3.0

3.2

3.1

3.6

3.0

2.5

3.0

3.4

3.0

Precyzja i czułość

Utworzenie obiektu klasyfikatora clf = DecisionTreeClassifier() 5-krotna walidacja krzyżowa dokładności modelu drzewa decyzyjnego In [8]: cross val score(clf, df.iloc[:, 0:2], df.iloc[:, 2], cv=5) array([0.96482412, 0.90954774, 0.91457286, 0.90452261, 0.92964824]) Regresja przy użyciu drzewa decyzyjnego W celu zbudowania regresora metodą drzewa decyzyjnego należy utworzyć obiekt klasy DecisionTreeRegressor In [9]:

Wizualizacja procesu decyzyjnego przy użyciu drzewa decyzyjnego Pakiet Scikit learn udostępnia interfejs służący wygodnej wizualizacji drzew decyzyjnych. Dane treningowe from sklearn import datasets from sklearn.tree import DecisionTreeClassifier from sklearn import tree import matplotlib.pyplot as plt

sepal length (cm) sepal width (cm) petal length (cm) petal width (cm) target 147 148 149

fig = plt.figure(figsize=(30,20)) tree.plot_tree(clf, feature_names=iris.feature_names, class_names=iris.target_names, filled=True plt.plot() Out[16]: []

Zadanie Zwizualizować przy użyciu pakietu Scikit learn proces decyzyjny turysty A na urlopie w Zakopanem. Należy zwrócić uwagę na stosowanie wartości liczbowych w atrybutach systemu decyzyjnego, zatem każda wartość (np. słonecznie, rano, itp.) powinna otrzymać wartość liczbową. Lasy losowe i uczenie zespołowe

clf = RandomForestClassifier(n_estimators=32, n_jobs=-1) # n_jobs=-1 oznacza wykorzystanie wszystkich dostępnych rdzeni clf.fit(X_train, y_train) Przydzielanie decyzji z wykorzystaniem modelu lasu losowego In [22]: prediction = clf.predict([[5., 3.1, 1.2, 0.3]]) prediction Out[22]: array([0])